

PRO BONO



Január/2024

1. NÁHRADA ŠKODY

V tomto príspevku sa budeme zaoberať (1) všeobecnou úpravou náhrady škody podľa Občianskeho zákonníka, (2) základnými druhmi zodpovednosti za škodu, (3) spôsobom a rozsahom náhrady škody a (4) náhradou škody podľa Obchodného zákonníka.

2. NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

Novelou Trestného zákona dochádza k veľkému množstvu zmien v oblasti trestného práva Slovenskej republiky. Novelou Trestného zákona dochádza napríklad k (1) úprave základných zásad ukladania sankcií, (2) úprave ustanovení o ochrannom liečení, (3) doplnení nového ustanovenia o ochrannom dohľade, (4) úprave trestnej politiky v oblasti „drogových“ trestných činov, (5) zmenám v trestných sadzbách viacerých trestných činov, (6) úprave spolupracujúcej osoby a podozrivého v predsúdnom konaní, (7) úprave preskúmania rozhodnutí v dôsledku zmeny zákona, či k (8) zrušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry a mnohým ďalším zmenám.

3. NOVELA ZÁKONA O NÁRODNOM ZDRAVOTNÍCKOM INFORMAČNOM SYSTÉME

Novelou zákona o národnom zdravotníckom informačnom systéme sa napríklad (1) predlžuje termín prechodných ustanovení vo vzťahu k prístupom do elektronickej zdravotnej knižky, (2) precizuje

existujúca právna úprava, napríklad v oblasti uzatvárania elektronickej dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti a pod.

4. NOVELA ZÁKONA ORGANIZÁCII ČINNOSTI VLÁDY

Novelou sa najmä zavádza nové Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky. Prostredníctvom novely tiež dochádza k vzájomnému prechodu rôznych kompetencií medzi viacerými orgánmi ústrednej štátnej správy.

5. ZÁKON O POMOCI PRI SPLÁCANÍ ÚVERU NA BÝVANIE

Predmetom tohto príspevku je prehľad ustanovení zákona o pomoci. Zákon o pomoci upravuje napríklad problematiku (1) oprávnených osôb podľa zákona o pomoci, (2) nároku na príspevok na zvýšenú splátku úveru na bývanie (ďalej len „príspevok“), (3) výšky a výplaty príspevku v zmysle zákona o pomoci, (4) konania o príspevku v zmysle zákona o pomoci, či (5) povinností oprávnenej osoby a pod.

6. ZÁKON O VEREJNEJ OSOBNÉJ DOPRAVE

V lete 2023 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon o verejnej osobnej doprave, ktorý upravuje (1) podmienky prevádzkovania verejnej osobnej dopravy, (2) práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich, (3) zabezpečovanie dopravnej obslužnosti územia dopravnými službami vo verejnom záujme v pravidelnej doprave a (4) pôsobnosť orgánov verejnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených zákonom o VOD.

NÁHRADA ŠKODY

1. OBSAHOVÝ PREHLAD PRÍSPEVKU

V tomto príspevku sa budeme zaoberať (1) všeobecnou úpravou náhrady škody podľa Občianskeho zákonníka, (2) základnými druhmi zodpovednosti za škodu, (3) spôsobom a rozsahom náhrady škody a (4) náhradou škody podľa Obchodného zákonníka.

2. POJEM ŠKODA

Na úvod je potrebné uviesť, že v rámci odbornej verejnosti, ale aj judikatúry slovenských súdov prevláda ustálený názor, že škodou sa rozumie **ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t. j. peniazmi.** Môže ísť nielen o škodu na majetku, škodu na zdraví, škodu spôsobenú zamestnancom či zamestnávateľom na pracovisku vrátane otázky pracovných úrazov, ale aj o škodu vzniknutú v podnikateľskom prostredí.

3. NÁHRADY ŠKODY PODĽA OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA

Základom právnej úpravy zodpovednosti za škodu je zákon č. 40/1964 Zb. **Občiansky zákonník** (ďalej len „Občiansky zákonník“). **Zodpovednosť za škodu** je predmetom úpravy **šiestej hlavy**, konkrétne ustanovení **§ 415 až § 450** Občianskeho zákonníka.

Na úvod Občiansky zákonník prináša ustanovenia upravujúce **všeobecné práva, povinnosti a zodpovednosť** v súvislosti s **predchádzaním hroziacich škôd** (ustanovenia **§ 415 až § 419** Občianskeho zákonníka).

A) ZÁKLADNÉ DRUHY ZODPOVEDNOSTI ZA ŠKODU

Občiansky zákonník upravuje (1) **všeobecnú zodpovednosť za škodu** (ustanovenia **§ 420 a §**

420a Občianskeho zákonníka), ktorá sa týka všetkých subjektov so spôsobilosťou mať práva a povinnosti a (2) **prípady osobitnej zodpovednosti** (ustanovenia **§ 421 až § 437** Občianskeho zákonníka), vzťahujúce sa na konkrétne subjekty za určitých špecifických podmienok a okolností.

A1 Prípady osobitnej zodpovednosti

Prípady osobitnej zodpovednosti sú napríklad (A) **zodpovednosť za škodu spôsobenú tými, ktorí nemôžu posúdiť následky svojho konania** (ustanovenia **§ 422 a § 433** Občianskeho zákonníka), (B) **zodpovednosť za škodu spôsobenú úmyselným konaním proti dobrým mravom** (ustanovenie **§ 424** Občianskeho zákonníka), (C) **zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov** (ustanovenia **§ 427 až § 431** Občianskeho zákonníka), (D) **zodpovednosť za škodu spôsobenú zvlášť nebezpečnou prevádzkou** (ustanovenie **§ 432** Občianskeho zákonníka), (E) **zodpovednosť za škodu spôsobenú na vnesených alebo odložených veciach** (ustanovenia **§ 433 až § 437** Občianskeho zákonníka).

4. NÁHRADA ŠKODY

A) SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ A ZAVINENIE

V zmysle občianskoprávnej úpravy sa nezabúda ani na situáciu, **keď škodu spôsobí viac škodcov.** V uvedenom prípade títo škodcovia zodpovedajú za škodu **spoločne a nerozdielne.** V odôvodnených prípadoch však súd môže rozhodnúť, že tí, **ktorí škodu spôsobili, zodpovedajú za ňu podľa svojej účasti na spôsobení škody.**

Škodca, ktorý zodpovedá za škodu spoločne a nerozdielne s inými škodcami sa s týmito vysporiada **podľa účasti na spôsobení vzniknutej škody** a ten, kto zodpovedá za škodu spôsobenú

zavinením iného škodcu, **má proti takémuto škodcovi právo na postih.**

Legislatíva ošetruje aj prípady, kedy okrem škodcu zodpovedá za škodu aj **samotný poškodený.** Ak bola totiž škoda spôsobená **aj zavinením poškodeného, znáša poškodený škodu pomerne;** ak bola škoda spôsobená **výlučne zavinením poškodeného, znáša takúto škodu sám poškodený.**

B) SPÔSOB A ROZSAH NÁHRADY ŠKODY

Z pohľadu rozsahu samotnej škody je potrebné odlišovať **(A) skutočnú škodu a (B) to, čo poškodenému ušlo (ušlý zisk).** V prípade náhrady škody sa uhrádzajú **obe zložky (skutočná škoda aj ušlý zisk).** Pri škode spôsobenej niektorým trestným činom korupcie sa uhrádza aj **nemajetková ujma v peniazoch.**

B1 Spôsob a forma úhrady škody

Škoda sa uhrádza v peniazoch; ak však o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, uhrádza sa škoda **uvedením do predošlého stavu.** V prípade, ak bola škoda spôsobená úmyselným trestným činom, z ktorého mal páchatel' majetkový prospech, môže súd rozhodnúť, že právo na náhradu škody možno **uspokojiť z vecí, ktoré z majetkového prospechu nadobudol.**

Na uvedený spôsob náhrady škody nemá vplyv ani situácia, ak **inak podľa ustanovení Exekučného poriadku nepodliehajú takéto veci výkonu rozhodnutia.** Dokiaľ právo na náhradu škody **nie je uspokojené, nesmie dlžník s takýmito v rozhodnutí uvedenými vecami nakladať.**

B2 Porušenie alebo ohrozenie práv duševného vlastníctva

Pri porušení alebo ohrození práva duševného vlastníctva **sa uhrádza aj nemajetková ujma v peniazoch,** ak by sa priznanie iného zadost'učinenia, najmä **ospravedlnenie alebo zverejnenie rozsudku súdu** na náklady osoby, ktorá porušila alebo ohrozila právo duševného vlastníctva, **nezdalo postačujúce.**

Pri porušení alebo ohrození práva duševného vlastníctva, **ktoré môže byť predmetom licenčnej zmluvy,** výška náhrady škody, ak ju nemožno určiť inak, určí sa **najmenej vo výške odmeny, ktorá by za získanie takej licencie bola zvyčajná v čase neoprávneného zásahu do tohto práva;** to sa primerane vzťahuje aj na práva duševného vlastníctva, ktoré môžu byť predmetom prevodu.

B3 Význam času vzniku škody

Pri určení výšky škody na veci **sa vychádza z ceny v čase poškodenia.**

B4 Škoda na zdraví

Pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú **(A) bolesti poškodeného a (B) sťaženie jeho spoločenského uplatnenia. Strata na zárobku,** ku ktorej došlo pri škode na zdraví, uhrádza sa **peňažným dôchodkom;** pritom sa vychádza z priemerného zárobku poškodeného, ktorý pred poškodením dosahoval.

B4A Strata na zárobku a strata na dôchodku

Náhrada straty na zárobku počas pracovnej neschopnosti poškodeného sa uhrádza peňažným dôchodkom vo výške **rozdielu medzi priemerným zárobkom poškodeného, ktorý dosahoval pred vznikom škody, a náhradou, ktorá bola poškodenému vyplatená v dôsledku choroby alebo úrazu podľa osobitných predpisov.**

Náhrada straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri invalidite sa uhrádza peňažným dôchodkom vo výške **rozdielu medzi priemerným zárobkom, ktorý poškodený dosahoval pred vznikom škody, a súčtom zárobku, ktorý poškodený dosahuje po skončení pracovnej neschopnosti a priznaného invalidného dôchodku** vyplácaného poškodenému podľa osobitných predpisov.

Náhrada za stratu na dôchodku patrí poškodenému v sume rovnajúcej sa **rozdielu medzi výškou dôchodku, na ktorý poškodenému vznikol nárok, a výškou dôchodku, na ktorý by mu vznikol nárok,** ak by do priemerného mesačného

zárobku, z ktorého bol vymeraný dôchodok, bola zahrnutá náhrada za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti, ktorú poškodený poberal v období rozhodnom pre vymeranie dôchodku. Ak o to požiada poškodený a je na to dôležitý dôvod, prizná súd namiesto **peňažného dôchodku jednorazové odškodné**.

B4B Usmrtenie

Pri **usmrtení** uhrádza ten, kto spôsobil škodu, formou **peňažného dôchodku náklady na výživu pozostalým, ktorým bol poškodený ku dňu svojej smrti povinný poskytovať výživu**. Peňažný dôchodok pre pozostalých sa uhrádza vo výške rozdielu medzi tým, čo by poškodený mal podľa primeraného očakávania pozostalým na nákladoch na výživu poskytovať, ak by k usmrteniu nebolo došlo, a dávkami podľa osobitného predpisu poskytovanými z rovnakého dôvodu.

B4C Rozsah náhrady škody na zdraví a škody v prípade usmrtenia

Pri škode na zdraví sa uhrádzajú aj **účelné náklady spojené s liečením**. Pri usmrtení sa uhrádzajú aj **primerané náklady spojené s pohrebom**, pokiaľ neboli uhradené pohrebným poskytnutým podľa predpisov o nemocenskom poistení. **Náklady liečenia a náklady pohrebu** sa uhrádzajú tomu, kto ich vynaložil.

B5 Zníženie náhrad

V praxi existujú aj situácie kedy možno výšku škody aj **primerane znížiť**. **Z dôvodov hodných osobitného zreteľa** súd náhradu škody primerane zníži, vezme pritom zreteľ najmä na to, **ako ku škode došlo, ako aj na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila; prihlíadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená**. Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú **úmyselne**.

5. NÁHRADA ŠKODY PODĽA OBCHODNÉHO ZÁKONNÍKA

Úpravu náhrady škody obsahuje aj zákon č. **513/1991 Zb. Obchodný zákonník** (ďalej len „Obchodný zákonník“) (ustanovenia **§ 373 až § 386** Obchodného zákonníka), ktorého ustanovenia sa použijú najmä, ak je daný obchodnoprávny charakter záväzkových vzťahov.

A) ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU A OKOLNOSTI VYLUČUJÚCE ZODPOVEDNOSŤ

Kto poruší svoju **povinnosť zo záväzkového vzťahu, je povinný nahradiť škodu tým spôsobenú druhej strane**, ibaže preukáže, že porušenie povinností bolo spôsobené okolnosťami **vylučujúcimi zodpovednosť**.

Za **okolnosti vylučujúce zodpovednosť** sa podľa Obchodného zákonníka považuje **prekážka, ktorá nastala nezávisle od vôle povinnej strany a bráni jej v splnení jej povinnosti**, ak nemožno rozumne predpokladať, že by povinná strana túto prekážku alebo jej následky odvrátila alebo prekonala, a ďalej, že by v čase vzniku záväzku túto prekážku predvídala. **Zodpovednosť nevylučuje prekážka, ktorá vznikla až v čase, keď povinná strana bola v omeškaní s plnením svojej povinnosti, alebo vznikla z jej hospodárskych pomerov**.

Účinky vylučujúce zodpovednosť sú obmedzené iba na dobu, **dokiaľ trvá prekážka, s ktorou sú tieto účinky spojené**. Ak porušenie povinností zo záväzkového vzťahu spôsobila **tretia osoba**, ktorej povinná strana zverila plnenie svojej povinnosti, je u **povinej strany vylúčená zodpovednosť len v prípade, keď je u nej vylúčená zodpovednosť podľa ustanovenia § 374 Obchodného zákonníka** a tretia osoba by takisto podľa tohto ustanovenia nebola zodpovedná, keby oprávnenej strane bola **priamo zaviazaná namiesto povinnej strany**.

Poškodená strana **nemá nárok na náhradu škody**, ak nesplnenie povinností povinnej strany bolo spôsobené **konaním poškodenej strany alebo nedostatkom súčinnosti, na ktorú bola poškodená strana povinná**.

Strana, ktorá porušuje svoju povinnosť alebo ktorá s prihliadnutím na všetky okolnosti má viesť, že poruší svoju povinnosť zo záväzkového vzťahu, je **povinná oznámiť druhej strane povahu prekážky, ktorá jej bráni alebo bude brániť v plnení povinnosti, a o jej dôsledkoch**. Správa sa musí podať **bez zbytočného odkladu** po tom, čo sa povinná strana o prekážke dozvedela alebo pri náležitej starostlivosti mohla dozvedieť. **Ak povinná strana túto povinnosť nespĺní** alebo oprávnenej strane nie je správa včas doručená, má poškodená strana **nárok na náhradu škody, ktorá jej tým vznikla**.

B) SPÔSOB A ROZSAH NÁHRADY ŠKODY

Škoda sa nahrádza v peniazoch; ak však o to oprávnená strana požiada a ak to je možné a obvyklé, nahrádza sa škoda **uvedením do predošlého stavu**. Ak neustanoví inak Obchodný zákonník, nahrádza sa **skutočná škoda a ušlý zisk**. **Nenahrádza sa škoda, ktorá prevyšuje škodu, ktorú povinná strana v čase vzniku záväzkového vzťahu ako možný dôsledok porušenia svojej povinnosti predvídala alebo ktorú bolo možné predvídať s prihliadnutím na skutočnosti**, ktoré v uvedenom čase povinná strana poznala alebo mala poznať pri obvyklej starostlivosti.

Za škodu sa považuje tiež **ujma, ktorá poškodenej strane vznikla tým, že musela vynaložiť náklady v dôsledku porušenia povinnosti druhej strany**. Namiesto skutočne ušlého zisku môže poškodená strana požadovať **náhradu zisku dosahovaného spravidla v poctivom obchodnom styku** za podmienok obdobných podmienkam porušenej zmluvy v okruhu podnikania, v ktorom podniká.

Ak ide o **škodu spôsobenú porušením obchodného tajomstva**, možno požadovať náhradu škody vo výške zodpovedajúcej **minimálnej výške odmeny alebo poplatkov**, ktoré by musel rušiteľ obchodného tajomstva zaplatiť, ak by požiadal o oprávnenie využívať obchodné tajomstvo.

Poškodená strana **nemá nárok na náhradu tej časti škody, ktorá bola spôsobená nesplnením jej povinnosti** ustanovenej právnymi predpismi vydanými za účelom predchádzania vzniku škody alebo obmedzenia jej rozsahu.

C) SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ ZA ŠKODU A ĎALŠIE USTANOVENIA OBCHODNÉHO ZÁKONÍKA O NÁHRADE ŠKODY

Ak je na náhradu škody zaviazaných **niekoľko osôb**, sú tieto osoby povinné nahradiť škodu **spoločne a nerozdielne** a medzi sebou sa vysporiadajú **podľa rozsahu svojej zodpovednosti**.

C1 Preventívna povinnosť a nemožnosť vzdania sa nároku na náhradu škody

Osoba, ktorej hrozí škoda, je povinná s prihliadnutím na okolnosti prípadu urobiť opatrenia potrebné na **odvrátenie škody alebo na jej zmiernenie**. Povinná osoba nie je povinná nahradiť škodu, **ktorá vznikla tým, že poškodený túto povinnosť nespĺnil**.

Ak poškodená strana odstúpila pri porušení zmluvnej povinnosti druhej strany od zmluvy, nemá nárok na náhradu škody, ktorá vznikla tým, že nevyužila včas možnosť uzavrieť náhradnú zmluvu na účel, na ktorý mala slúžiť zmluva, od ktorej poškodená strana odstúpila.

Nároku na náhradu škody sa nemožno vzdať pred porušením povinnosti, z ktorého môže škoda vzniknúť. **Náhradu škody nemôže súd znížiť**.

6. JUDIKATÚRA K OTÁZKAM NÁHRADY ŠKODY

Na záver si **dovoľujeme uviesť niekoľko vybraných právnych viet z rozhodnutí súdov v otázkach náhrady škody**.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. **5 Cdo 110/2011** okrem iného judikuje:

„**Podstata solidárnej zodpovednosti** spočíva v tom, že **každý škodca zodpovedá za ostatných a všetci zodpovedajú za každého jednotlivého škodcu**. Jej zmyslom je **prehliť zodpovednosť škodcov** za spôsobenú škodu a dôsledne zabezpečiť ochranu práv poškodeného. Právna úprava **umožňuje poškodenému domáhať sa náhrady škody na ktoromkoľvek z poškodených**, pretože

funkciou pasívnej solidarity je **uľahčenie pozície poškodeného**. Poškodený môže požadovať náhradu škody od **jedného škodcu, ktorý sa nemôže brániť tým, aby poškodený požadoval náhradu aj od ostatných škodcov**. Pri škode spôsobenej viacerými subjektmi zákon dáva prednosť pravidlu **spoločnej a nerozdielnej zodpovednosti voči poškodenému** s tým, že vo vzájomnom pomere sa škodcovia **vysporiadajú podľa účasti na spôsobenej škode**. Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné zdôrazniť, že pri uplatnení náhrady škody spôsobenej viacerými škodcami **záleží na poškodenom, či bude požadovať náhradu na jednom, na niektorých alebo na všetkých škodcoch**. Samotná skutočnosť, že škoda vznikla pôsobením viacerých škodcov, **ešte neopodstatňuje aplikáciu ustanovenia o delenej zodpovednosti** v zmysle ustanovenia **§ 438 ods. 2** Občianskeho zákonníka, ale za predpokladu, že je daná **príčinná súvislosť medzi konaním (opomenutím konania) každého zo škodcov a škodlivým následkom, za ktorý sa požaduje náhrada, je dôvodom na aplikáciu ustanovenia o spoločnej zodpovednosti** v zmysle ustanovenia **§ 438** Občianskeho zákonníka, pričom vyžaduje dôsledné uváženie osobitností každého prípadu, majúci na zreteli, že úprava spoločnej zodpovednosti za škodu vychádza zo zásady solidárnej, ktorá má všeobecnú platnosť pre všetky prípady, avšak **delená zodpovednosť môže byť síce stanovená rozhodnutím súdu, ale iba v odôvodnených prípadoch, a to v závislosti od účasti škodcov na spôsobenej škode**“ (NS SR 5 Cdo 110/2011).

Podľa staršieho rozhodnutia **Najvyššieho súdu Československej socialistickej republiky sp. zn. 1 Cz 63/87** je ustálené:

„Rodič, ktorému bolo maloleté dieťa zverené do výchovy, **zodpovedá za škodu, ktorá vznikla druhému z rodičov v dôsledku zmarenia styku s dieťaťom aj vtedy, keď tohto rodiča včas neinformoval o objektívnej prekážke** (napr. ochorenie dieťaťa) **brániacej uskutočneniu styku s maloletým v určenom čase**. Potrebu použitia

vlastného motorového vozidla rodiča na uskutočnenie styku s maloletým dieťaťom vo výchove druhého z rodičov treba posúdiť jednak z **hľadiska prepravy rodiča do miesta styku a jednak aj z hľadiska účelnosti využitia vozidla počas styku s dieťaťom**. Pri vyčíslení nákladov spojených s týmto použitím vozidla možno prihliadať k paušalizovaným náhradám nákladov obdobného používania osobných vozidiel na iné účely“ (NSSR 1 Cz 63/87).

Krajský sú Žilina vo svojom rozhodnutí **11Co/92/2018** ustanovuje:

„**Škoda sa uhrádza v peniazoch** (ustanovenie **§ 442 ods. 3** veta prvá Občianskeho zákonníka). **Pojem rozsah náhrady škody** Občiansky zákonník nevy vymedzuje. Pod týmto pojmom v zmysle literatúry sa rozumie **kvantitatívna stránka náhrady škody, teda koľko má škodca alebo subjekt zodpovedný za spôsobenú škodu poskytnúť poškodenému** ako náhradu spôsobenej škody. Škodou, ktorá sa má tu nahradiť, vyjadruje **úbytok majetku poškodeného**. Ak je poškodený vlastníkom veci, jeho majetkový stav zahŕňa **hodnotu veci a v dôsledku jej straty, odňatia alebo zničenia dochádza k zmenšeniu jeho majetkového stavu práve o hodnotu tejto veci**.

Občiansky zákonník upravuje rozsah náhrady škody predovšetkým vo vzťahu ku **škodám spôsobeným na veciach** (ustanovenie **§ 443** Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri určení výšky škody na veciach sa vychádza **z ceny v čase poškodenia**).

V občianskom práve platí princíp **úplnej náhrady škody**, t. j. škodu je potrebné nahradiť **vždy v plnom rozsahu**. Určujúcim kritériom pre rozsah reparácie je vždy **výška spôsobenej škody, nie stupeň zavinenia škodcu**. Z tohto dôvodu je **škodca povinný nahradiť škodu vždy v rovnakom rozsahu bez ohľadu na to, či škodu spôsobí ľahkovážne (pri nevedomej nedbanlivosti) alebo úmyselne**. Ani pojem samotnej škody zákon nevy vymedzuje. Avšak obsahom pojmu majetková škoda tak, ako ju jednotne zdefinovala judikatúra (**R 55/1971**), je **zmenšenie majetku poškodeného**. **Ďalej musí byť škoda reálna, t. j.**

7

musí existovať v čase, keď poškodený od škodcu požaduje náhradu škody, pretože len tvrdenie, že škoda vznikne v budúcnosti, nie je postačujúce.

Škoda je reálna aj vtedy, keď nie je premlčaná. Skutočnú škodu možno vymedziť ako majetkovú ujmu vyjadriteľnú v peniazoch, ktorá spočíva v dôsledku protiprávneho úkonu, resp. škodovej udalosti v zničení, v strate, v zmenšení, v znížení či v inom znehodnotení už existujúceho majetku poškodeného a ktorá predstavuje majetkové hodnoty nevyhnutné na uvedenie veci do pôvodného stavu (vid' R III. 1967, R 55/1971). Súdna prax považuje za skutočnú škodu nielen prípady zmenšenia majetku, ale i prípady vynaloženia akýchkoľvek nákladov, ktoré smerujú k odstráneniu následkov škodovej udalosti alebo aspoň k zmierneniu jej následkov (vid' R 55/1971).

Čo sa týka nákladov vynaložených so vznikom alebo zabezpečením škody, ide o účelne vynaložené náklady, ktoré musí poškodený obvykle vynaložiť v súvislosti s odstránením dôsledkov vzniku škody. Majetková škoda poškodenému vzniká až vynaložením týchto nákladov (napr. nákladov na odstránenie zničenej veci, opravu poškodenej veci, dopravu do miesta opravy, atď“ (KS ZA 11Co/92/2018).

Tento príspevok obsahuje všeobecnú úpravu náhrady škody podľa ustanovení Občianskeho zákonníka a Obchodného zákonníka. V praxi môžu nastať špecifické situácie, súvisiace s problematikou škôd a ich náhrad, pri ktorých je potrebné vychádzať zo širšieho komplexu všeobecných, ale aj osobitných predpisov právneho poriadku Slovenskej republiky.

Publikované dňa 23.02.2024.

NOVELA TRESTNÉHO ZÁKONA

1. OBSAHOVÝ PREHLAD PRÍSPEVKU

Novelou Trestného zákona dochádza k veľkému množstvu zmien v oblasti trestného práva Slovenskej republiky. Novelou Trestného zákona dochádza napríklad k (1) úprave základných zásad ukladania sankcií, (2) úprave ustanovení o ochrannom liečení, (3) doplnení nového ustanovenia o ochrannom dohľade, (4) úprave trestnej politiky v oblasti „drogových“ trestných činov, (5) zmenám v trestných sadzbách viacerých trestných činov, (6) úprave spolupracujúcej osoby a podozrivého v predsúdnom konaní, (7) úprave preskúmania rozhodnutí v dôsledku zmeny zákona, či k (8) zrušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry a mnohým ďalším zmenám.

Vzhľadom na veľké množstvo zmien, ktoré novela prináša je predmetom tohto príspevku len výber niektorých z nich. Zároveň odkazujeme aj na plné znenie novely.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÉ SA NOVELOU MENIA A DOPLŇAJÚ

Dňa **08. februára 2024** bol prijatý zákon (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. **300/2005** Z. z. Trestný zákon (ďalej len „Trestný zákon“). Novelou sa okrem Trestného zákona mení a dopĺňa (1) zákon č. **301/2005** Z. z. Trestný poriadok (ďalej len „Trestný poriadok“), (2) zákon č. **162/2015** Z. z. Správny súdny poriadok, (3) zákon Slovenskej národnej rady č. **372/1990** Zb. o priestupkoch, (4) zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. **350/1996** Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, (5) zákon č. **385/2000** Z. z. o sudcoch a prísediacich, (6) zákon č. **153/2001** Z. z. o prokuratúre (ďalej len „zákon o prokuratúre“), (7) zákon č. **154/2001** Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateloch prokuratúry, (8) zákon č. **550/2003** Z. z. o probačných a mediačných

úradníkoch, (9) zákon č. **576/2004** Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, (10) zákon č. **305/2005** Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele, (11) zákon č. **297/2008** Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu, (12) zákon č. **154/2010** Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze, (13) zákon č. **383/2011** Z. z. o zastúpení Slovenskej republiky v Eurojuste, (14) zákon č. **176/2015** Z. z. o komisárovi pre deti a komisárovi pre osoby so zdravotným postihnutím, (15) zákon č. **343/2015** Z. z. o verejnom obstarávaní, (16) zákon č. **91/2016** Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a (17) zákon č. **432/2021** Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky.

3. ZÁKLADNÉ ZÁSADY UKLADANIA SANKCIÍ

Do Trestného zákona sa popri **zásadách ukladania trestov a ochranných opatrení** zavádza explicitná úprava **všeobecných zásad ukladania sankcií**. Obdobne ako v Českej republike, ide o **zákaz ukladania krutých a neprimeraných sankcií a o explicitné vyjadrenie princípu proporcionality**, t. j. tam, kde postačí uloženie menej postihujúcej trestnej sankcie, **nesmie byť uložená pre páchatel'a citelnejšia sankcia**.

Páchatel'ovi nemožno v zmysle novely uložiť kruté a neprimerané sankcie. Výkonom sankcie nesmie byť **znižená ľudská dôstojnosť**. Sankcie sa ukladajú s prihliadnutím na **povahu a závažnosť trestného činu** alebo činu inak trestného a na **osobu páchatel'a a jeho pomery** (ustanovenia § **33a ods. 1 a 2** Trestného zákona).

Tam, kde postačí uloženie sankcie postihujúcej páchatel'a **menej citelne**, nesmie byť páchatel'ovi uložená sankcia, ktorá **ho postihuje citelnejšie**. Páchatel'ovi najmä nesmie byť uložená sankcia **spojená s ujmom na osobnej slobode páchatel'a, ak možno účel sankcie dosiahnuť uložením**

sankcie nespojenej s ujmom na osobnej slobode páchatel'a. Pri ukladaní sankcii sa prihliada aj k právom chráneným záujmom poškodeného (ustanovenie § 33a ods. 3 a 4 Trestného zákona).

4. OCHRANNÝ DOHĽAD

Novela prináša aj nové ustanovenie § 76a Trestného zákona, upravujúce **ochranný dohľad**.

Ochranný dohľad súd uloží páchatel'ovi činu inak trestného, ktorý nie je pre **nepričetnosť trestne zodpovedný a ukladá mu ochranné liečenie ambulantnou formou** (ustanovenie § 76a ods. 1 Trestného zákona).

Ochranný dohľad súd uloží aj vtedy, ak **mení ústavnú formu ochranného liečenia psychiatrického alebo sexuologického na ambulantnú formu**. Ochranný dohľad môže súd uložiť aj pri zmene ústavnej formy iného druhu ochranného liečenia na ambulantnú formu, ak to považuje **vzhľadom na osobu páchatel'a a dosiahnutie účelu ochranného liečenia za potrebné** (ustanovenie § 76a ods. 2 Trestného zákona).

Ochranný dohľad môže súd uložiť aj páchatel'ovi, ktorý nedodržiava liečebný režim ambulantného ochranného liečenia (ustanovenie § 76a ods. 3 Trestného zákona).

5. NOVÁ ÚPRAVA „DROGOVÝCH“ TRESTNÝCH ČINOV

V dôsledku zmien skutkových podstát drogových trestných činov sa z Trestného zákona **vypúšťa ustanovenie § 135**, ktoré upravovalo zákonné definície prechovávanía drog pre vlastnú potrebu, z dôvodu, že tento pojem už nepatrí medzi jednotlivé znaky skutkových podstát nových „drogových“ trestných činov.

A) PRECHOVÁVANIE OMAMNEJ LÁTKY, PSYCHOTROPNEJ LÁTKY, DROGOVÉHO PREKURZORA ALEBO PREDMETU URČENÉHO NA ICH VÝROBU A OBCHODOVANIE S NIMI

Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu

určeného na ich výrobu sa rozumie mať v držbe **po akúkoľvek dobu** omamnú látku, psychotropnú látku, drogový prekursor alebo predmet určený na ich výrobu **najviac vo väčšom množstve**, ak nie sú určené na ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu v súvislosti s ich prechovávaním. Prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu určeného na ich výrobu sa rozumie aj **dovoz, vývoz, prevoz, preprava, kúpa, výmena alebo iné zadováženie omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu určeného na ich výrobu pre seba alebo iného najviac vo väčšom množstve**, a to za účelom osobnej spotreby a bez toho, aby boli čo i len sčasti určené na **ďalšiu distribúciu alebo na účel dosiahnutia majetkového prospechu** (ustanovenie § 135b ods. 1 Trestného zákona).

Obchodovaním s omamnou látkou, psychotropnou látkou, drogovým prekursorom alebo predmetom určeným na ich výrobu sa na účely Trestného zákona rozumie **dovoz, vývoz, prevoz, preprava, prechovávanie, ponuka, predaj, kúpa, výmena alebo iné zadováženie omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu určeného na ich výrobu, sprostredkovanie alebo financovanie týchto činností**; obchodovaním s omamnou látkou, psychotropnou látkou, drogovým prekursorom alebo predmetom určeným na ich výrobu **nie sú činnosti, ktoré sú prechovávaním omamnej látky, psychotropnej látky, drogového prekursora alebo predmetu určeného na ich výrobu podľa ustanovenia § 135b ods. 1 Trestného zákona (ustanovenie § 135b ods. 2 Trestného zákona)**.

Novela okrem vyššie uvedených ustanovení prináša aj úpravu (A) ustanovení množstva omamných látok, psychotropných látok, rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky (ustanovenie § 135c Trestného zákona), (B) hodnôt ustanovujúcich nepatrné množstvo rastlín a húb obsahujúcich omamné látky alebo psychotropné látky (ustanovenie § 135e Trestného zákona), (C) výpočtu percentuálneho množstva každej omamnej látky alebo psychotropnej látky v prípade viac ako jedného druhu omamnej látky alebo psychotropnej látky

na účely určenia celkového množstva (ustanovenie § 135f Trestného zákona).

B) ÚPRAVA „DROGOVÝCH“ TRESTNÝCH ČINOV

Doterajšia právny úprava „drogových“ trestných činov spôsobovala podľa predkladateľov novely viaceré aplikačné problémy, či už na úrovni **znaleckého dokazovania nevyhnutného ku kvalifikácii skutkov založenom na množstve zaistenej drogy**, rovnako ako aj neželaným **postihovaním samotných užívateľov drog, vrátane ich pestovateľov, ktoré bolo v niektorých prípadoch v rozpore so zásadou primeranosti** ukladaných trestov vo vzťahu k závažnosti spáchaného trestného činu.

Uvedené nedostatky sa majú novelou odstrániť, a to s cieľom **zavedenia zrozumiteľného a transparentného právneho rámca pre spravodlivejšie postihovanie drogovej trestnej činnosti**. Novelou dochádza k rozdeleniu „drogových“ trestných činov do **štyroch** osobitných skutkových podstát - **(1) neoprávnené prechovávanie omamnej látky a psychotropnej látky** (ustanovenie § 171 Trestného zákona), **(2) neoprávnené pestovanie rastlín a húb obsahujúcich omamnú látku a psychotropnú látku** (ustanovenie § 172 Trestného zákona), **(3) neoprávnená výroba a obchodovanie s omamnou látkou a psychotropnou látkou** (ustanovenie § 173 Trestného zákona) a **(4) neoprávnené prechovávanie a výroba drogového prekurzora a predmetu určeného na výrobu omamnej látky a psychotropnej látky alebo drogového prekurzora** (ustanovenie § 173a Trestného zákona).

Naviac v navrhovaných ustanoveniach § 172 a 173 Trestného zákona sa zavádza aj nový kvalifikačný pojem „**mimoriadne veľké množstvo**“ omamných alebo psychotropných látok, ktorého zavedenie odôvodňujú skúsenosti z aplikačnej praxe, kde sa objavujú aj takéto zachytené množstvá omamných a psychotropných látok, a ustanovuje sa **primeranejší rozsah trestných sadzieb pri menej závažných drogových trestných činoch pri nižších množstvách týchto látok**.

6. ZMENY TRESTNÝCH SADZIEB

V zmysle dôvodovej správy k novele dochádza k úprave **sadzby trestu odňatia slobody niektorých trestných činov tak, aby zodpovedali spoločenskej nebezpečnosti** (s ohľadom na aktuálnu spoločenskú situáciu) jednotlivých trestných činov a rozšíreniu rozsahu týchto trestných sadzieb, aby to umožňovalo **dostatočnú individualizáciu trestu v jednotlivých prípadoch**. Zníženie sadzieb je podľa predkladateľov novely inšpirované skúsenosťami so znížením trestných sadzieb, resp. s nižšími trestnými sadzbami v okolitých členských štátoch Európskej únie, v ktorých trestné sadzby **reflektujú rozdielnu dôležitosť rôznych právom chránených záujmov**. Novou právnou úpravou sadzieb by malo dôjsť aj k **dôslednému premietnutiu princípu primeranosti trestu do Trestného zákona** (humanizácia trestov) a **posilneniu individualizácie trestu**.

Zvýrazniť by sa mal tiež významu **ochrany najdôležitejších hodnôt ako ľudský život a zdravie**. Preventívny účinok na páchatelov má podľa predkladateľov novely spravidla skôr **neodvratiteľnosť trestu ako hrozba prísny trestom**. V Slovenskej republike nie je miera dotknutej kriminality, ktorej sa zníženie sadzieb týka, zásadne vyššia ako v iných krajinách. **Vyplýva to napr. aj z oficiálnych štatistík Eurostatu o kriminalite, ktoré sa týkali aj ekonomických trestných činov a korupčných trestných činov**.

7. USTANOVENIA O SPOLUPRACUJÚCEJ OSOBE A PODOZRIVOM - TRESTNÝ PORIADOK

A) SPOLUPRACUJÚCA OSOBA

Jednou z výraznejších zmien, ktoré novela prináša do **Trestného poriadku** je nové ustanovenie § 33a Trestného poriadku, ktoré upravuje nový inštitút **spolupracujúcej osoby**.

Spolupracujúcej osobe v predsúdnom konaní môže **poskytnúť benefit** len prokurátor alebo so súhlasom prokurátora policajt. Ak hrozí nebezpečenstvo z omeškania, môže prokurátor **udelieť súhlas aj dodatočne, ak ho udelí bez zbytočného odkladu od doručenia záznamu spísaného policajtom** podľa ustanovenia § 33a ods. 2 Trestného poriadku. **V súdnom konaní môže**

poskytnúť benefit len prokurátor alebo súd (ustanovenie § 33a ods. 1 Trestného poriadku).

O úkonoch policajta a prokurátora podľa ustanovenia § 33a ods. 1 Trestného poriadku sa bez zbytočného odkladu spíše záznam, ktorý obsahuje najmä **(A) označenie orgánov činných v trestnom konaní, prípadne prokurátora v súdnom konaní**, ktoré sa na úkonoch zúčastnili, meno a priezvisko, dátum narodenia a bydlisko alebo sídlo spolupracujúcej osoby, **(B) miesto a čas úkonu**, **(C) zoznam poskytnutých, či sľúbených benefitov, podmienky na ich priznanie**, **(D) spôsob, akým sa spolupracujúca osoba podieľa alebo má podieľať na objasňovaní trestných činov**, zisťovaní alebo usvedčovaní ich páchatelov so stručným opisom trestných činov tak, aby nemohlo dôjsť k ich zámene, **(E) podpisy orgánov činných v trestnom konaní alebo prokurátora v súdnom konaní a spolupracujúcej osoby** (ustanovenie § 33a ods. 2 Trestného poriadku).

Poskytnutie alebo sľúbenie benefitov spolupracujúcej osobe, ktorých rozsah a obsah sú zaznamenané v záznamoch podľa ustanovení § 33a ods. 2 a 3 alebo § 205 ods. 3 Trestného poriadku (ďalej len „záznamy o spolupráci“), **nie je právne záväzná**; prokurátor, policajt a spolupracujúca osoba sú však k ich plneniu **povinní pristupovať v dobrej viere** (ustanovenie § 33a ods. 5 Trestného poriadku).

Ak prokurátor navrhuje na hlavnom pojednávaní vypočúť svedka, ktorý je spolupracujúcou osobou v prejednávanej alebo v inej trestnej veci, musí súdu oznámiť všetky benefity, ktoré mu boli poskytnuté alebo sľúbené, a to najneskôr spolu s oznámením svedka súdu. V rozsahu súvisiacom s týmto oznámením **nemožno obmedziť právo strany nazrieť do záznamov o spolupráci**; tie musia byť súčasťou spisu. **Obdobne sa postupuje v prípade, ak je najmenej jeden z viacerých obžalovaných spolupracujúcou osobou v tejto alebo inej trestnej veci**; v takom prípade musí prokurátor **oznámiť súdu všetky jemu poskytnuté alebo sľúbené benefity súčasne s podaním obžaloby na súd**. (ustanovenie § 33a ods. 8 Trestného poriadku).

B) PODOZRIVÝ

Novela do Trestného poriadku prináša aj nové ustanovenie **§ 33b** Trestného poriadku o **podozrivom**.

Podozrivý má práva a povinnosti obvineného, ako aj právo na obhajobu v plnom rozsahu podľa Trestného poriadku, ak Trestný poriadok neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné; tým nie sú dotknuté procesné práva, ktoré podozrivému priznáva **medzinárodná zmluva alebo priamo uplatniteľný právne záväzný akt Európskej únie**. Podozrivý má najmä právo na **primerané vysvetlenie okolností zakladajúcich podozrenie voči nemu; opis týchto okolností sa uvedie najneskôr v zápisnici o jeho výsluchu s uvedením právnej kvalifikácie skutku**, z ktorého je podozrivý. Podozrivý má tiež právo na **poskytnutie odpisu zápisnice o jeho výsluchu** (ustanovenie § 33b ods. 1 Trestného poriadku).

8. PRESKÚMANIE ROZHODNUTIA V DÔSLEDKU ZEMNY ZÁKONA

Novelou sa v rámci Trestného poriadku zavádza **nový procesný postup preskúmania rozhodnutia súdu** (najmä rozsudkov, ktorými bola vyslovená vina) **pre prípad zániku trestnosti činu v dôsledku zmeny zákona podľa ustanovenia § 84** Trestného zákona, ako aj postup pri zániku trestnosti činu v niektorých procesných situáciách v prípravnom konaní. Predmetnú problematiku upravujú nové ustanovenia **§ 405a až § 405d** Trestného poriadku.

9. ZRUŠENIE ÚRADU ŠPECIÁLNEJ PROKURATÚRY

V rámci zákona o prokuratúre, ale aj ďalších právnych predpisov dochádza po novom k **zrušeniu Úradu špeciálnej prokuratúry. Európsky delegovaný prokurátor zostane** prokurátorom generálnej prokuratúry aj po zrušení Úradu špeciálnej prokuratúry. Generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) ho zaradí do **niektorej z organizačných zložiek Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky**.

V záujme parity hlavných subjektov trestného procesu sa má právomoc nad vyšetrovaním

trestnej činnosti patriacej do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu zverit' krajským prokuratúram a dohľad nad ich činnosťou Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky.

Cieľom novely je podľa jej predkladateľov nájsť kompromis medzi rozporuplnými názormi na existenciu Úradu špeciálnej prokuratúry a **prijatie takej právnej úpravy, ktorá povedie nielen k zvýšeniu efektivity konania prokuratúry ako celku, nezávislosti prokuratúry na politických**

vplyvoch a k rešpektovaniu princípov právneho štátu, ale obstojí aj pri zmene vládnej garnitúry.

Vzhľadom na veľké množstvo zmien, ktoré novela do právneho poriadku Slovenskej republiky prináša, odkazujeme aj na jej plné znenie.

Novela má nadobudnúť účinnosť čiastočne dňa **15. marca 2024** a čiastočne dňa **20. marca 2024**.

Publikované dňa 23.02.2024.

NOVELA ZÁKONA O NÁRODNOM ZDRAVOTNÍCKOM INFORMAČNOM SYSTÉME

1. OBSAHOVÝ PREHLAD PRÍSPEVKU

Novelou zákona o národnom zdravotníckom informačnom systéme sa napríklad (1) predlžuje termín prechodných ustanovení vo vzťahu k prístupom do elektronickej zdravotnej knižky, (2) precizuje existujúca právna úprava, napríklad v oblasti uzatvárania elektronickej dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti a pod.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÉ SA NOVELOU MENIA A DOPLŇAJÚ

Zákonom č. **529/2023 Z. z.** (ďalej len „novela“) ktorým sa mení zákon č. **153/2013 Z. z.** o národnom zdravotníckom informačnom systéme (ďalej len „Zákon o NZIS“) sa mení a dopĺňa aj (1) zákon č. **576/2004 Z. z.** o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“), (2) zákon č. **374/2018 Z. z.** ktorým sa mení a dopĺňa zákon o NZIS (ďalej len „zákon č. 374/2018“) a (3) zákon č. **395/2019 Z. z.** o občianskych preukazoch (ďalej len „zákon o OP“).

3. CIEĽ NOVELY

Cieľom novelizácie je precizovať existujúce ustanovenia zákona o NZIS. Novela rieši uzatváranie **dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti elektronicou formou**. Potreba úprav vychádza najmä z toho, že v čase prijímania pôvodného znenia zákona NZIS neboli predkladateľom známe **viaceré potencióálne zákonné prekážky, ktoré je potrebné dodatočne upraviť** aby aj naďalej mohlo dochádzať k uzatvoreniu dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti

aj v papierovej forme a neboli tak dotknuté práva na zdravotnú starostlivosť.

4. ZÁKON O NZIS

Novela zákona o NZIS prináša úpravu ustanovení **§ 16 ods. 1 a 2 a § 19** zákona o NZIS, v rámci ktorých novela nahrádza slová „31. decembra 2023“ slovami „**31. decembra 2024**“.

„Ak ide o osobu, ktorej **nebol vydaný občiansky preukaz s elektronicým čipom alebo doklad o pobyte s elektronicým čipom**, je zdravotnícky pracovník uvedený v ustanovení **§ 5 ods. 6 písm. b) a d)** zákona o NZIS oprávnený do **31. decembra 2024** na prístup k elektronickým zdravotným záznamom z elektronickej zdravotnej knižky v rozsahu podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1 písm. b) prvého bodu** zákona o NZIS na základe písomného súhlasu osoby zadaním **rodného čísla osoby alebo bezvýznamového identifikačného čísla do informačného systému**; prístup k záznamom o odporúčaní lekára na špecializovanú zdravotnú starostlivosť má tento zdravotnícky pracovník **prostredníctvom identifikátora záznamu o odporúčaní lekára na špecializovanú zdravotnú starostlivosť**. Písomný súhlas osoby na prístup k elektronickým zdravotným záznamom z elektronickej zdravotnej knižky **musí obsahovať údaj o tom, kto súhlas poskytuje, komu sa súhlas dáva, rozsah a účel sprístupnených osobných údajov** a tento písomný súhlas je súčasťou zdravotnej dokumentácie osoby“ (ustanovenie **§ 16 ods. 1** zákona o NZIS)

„Zdravotnícky pracovník **záchrannej zdravotnej služby je pri zabezpečovaní neodkladnej zdravotnej starostlivosti oprávnený do 31. decembra 2024** na prístup k elektronickým zdravotným záznamom z elektronickej zdravotnej knižky v rozsahu podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1 písm. b) prvého bodu** zákona o NZIS po zadaní **rodného**

číslo osoby alebo bezvýznamového identifikačného čísla do informačného systému“ (ustanovenie § 16 ods. 2 zákona o NZIS).

„Do **31. decembra 2024** je ošetrojúci lekár podľa ustanovenia **§ 5 ods. 6 písm. b)** zákona o NZIS **oprávnený na prístup** k údajom z elektronickej zdravotnej knižky v rozsahu podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1 písm. a) a písm. b) prvého, tretieho, štvrtého, šiesteho a siedmeho** bodu zákona o NZIS na základe **rodného čísla osoby alebo bezvýznamového identifikačného čísla osoby**“ (ustanovenie § 19 zákona o NZIS).

5. ZÁKON O ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Prvou zmenou, ktorú novela do zákona o zdravotnej starostlivosti prináša je **úprava ustanovenia § 12 ods. 7** zákona o zdravotnej starostlivosti.

Pôvodné znenie ustanovenia **§ 12 ods. 7** zákona o zdravotnej starostlivosti („**Dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti sa uzatvára v písomnej forme najmenej na šesť mesiacov; jej prvopis je súčasťou zdravotnej dokumentácie a druhopis sa odovzdá osobe alebo jej zákonnému zástupcovi**“) sa do budúcnosti zmení nasledovne:

„Dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti sa uzatvára najmenej na šesť mesiacov, pričom **osoba môže mať súčasne uzatvorenú iba jednu dohodu** o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti. Dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti sa uzatvára **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa s platným overením zhody** a občianskeho preukazu s elektronickým čipom alebo dokladom o pobyte s elektronickým čipom (ďalej len „**identifikačná karta**“), ktorý na účel uzatvorenia dohody **predkladá osoba**. Použitím identifikačnej karty dochádza k **autorizácii úkonu; podpísanie elektronickým podpisom** osoby sa na účely uzatvorenia dohody o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti **nevyžaduje**. Uzatvorením novej dohody o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti

predchádzajúca dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti zaniká v posledný deň kalendárneho mesiaca, v ktorom bola uzatvorená nová dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti. Účinnosť novej dohody o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti **nastáva prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola dohoda uzatvorená**. Doba platnosti podľa prvej vety musí zostať zachovaná. Pri nefunkčnosti informačného systému poskytovateľa alebo nefunkčnosti národného zdravotníckeho informačného systému alebo z dôvodov hodných osobitného zreteľa sa **dohoda o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti uzatvára v listinnej podobe**. Údaj o uzatvorení dohody o poskytovaní všeobecnej ambulancnej starostlivosti je poskytovateľ povinný **zaznamenať v elektronickej zdravotnej knižke osoby**; tento údaj sa prostredníctvom štandardov zdravotníckej informatiky zaznamená v **centrálnom registri poisťencov vedenom Úradom pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou** (ďalej len „**úrad pre dohľad**“) (budúce ustanovenie **§ 12 ods. 7** zákona o zdravotnej starostlivosti).

Ďalšou zmenou, ktorú novela do zákona o zdravotnej starostlivosti priniesla, je úprava ustanovenia **§ 12 ods. 9** zákona o zdravotnej starostlivosti, ktorého pôvodné znenie („**Poskytovateľ môže odstúpiť od dohody podľa ustanovenia § 12 ods. 6 zákona o zdravotnej starostlivosti z dôvodov ustanovených v ustanovení § 12 ods. 2 písm. a) a b) zákona o zdravotnej starostlivosti; osoba, ktorej sa zdravotná starostlivosť poskytuje, aj bez uvedenia dôvodu. Odstúpenie od dohody musí mať písomnú formu**“) sa do budúcnosti zmení nasledovne:

„Poskytovateľ môže odstúpiť od dohody podľa ustanovenia **§ 12 ods. 7** zákona o zdravotnej starostlivosti z dôvodov ustanovených v ustanovení **§ 12 ods. 2 písm. b) a c)** zákona o zdravotnej starostlivosti; osoba, ktorej sa zdravotná starostlivosť poskytuje, **aj bez uvedenia dôvodu**. Poskytovateľ odstúpuje od dohody o poskytovaní

všeobecnej ambulantnej starostlivosti **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa s platným overením zhody a písomne o tom upovedomuje osobu**. Osoba je oprávnená odstúpiť od dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa s platným overením zhody a identifikačnej karty**, ktorú na účel odstúpenia od dohody osoba predkladá“ (budúce ustanovenie § 12 ods. 9 zákona).

V rámci zákona o zdravotnej starostlivosti dochádza aj k úprave **prechodného ustanovenia § 49j** zákona o zdravotnej starostlivosti („**Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 1. januára 2024**“).

„Do **31. decembra 2024** je osoba oprávnená uzatvoriť dohodu o poskytovaní všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa** s platným overením zhody a identifikačnou kartou, ak má osoba vydanú **identifikačnú kartu**. Údaj o uzatvorení dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa** s platným overením zhody a identifikačnou kartou, je poskytovateľ **povinný zaznamenať v elektronickej zdravotnej knižke osoby**; tento údaj sa prostredníctvom štandardov zdravotníckej informatiky zaznamená v **centrálnom registri poistencov vedenom úradom pre dohľad**“ (ustanovenie § 49j ods. 2 zákona o zdravotnej starostlivosti).

„Do **31. decembra 2024** je osoba oprávnená **odstúpiť od dohody** o poskytovaní všeobecnej zdravotnej starostlivosti **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa** s platným overením zhody a identifikačnou kartou, ak má osoba vydanú **identifikačnú kartu**. Údaj o zániku dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej starostlivosti z dôvodu odstúpenia vykonaného **prostredníctvom informačného systému poskytovateľa** s platným overením zhody a identifikačnou kartou, je poskytovateľ **povinný zaznamenať v elektronickej zdravotnej knižke**

osoby; tento údaj sa prostredníctvom štandardov zdravotníckej informatiky zaznamená v **centrálnom registri poistencov vedenom úradom pre dohľad**“ (ustanovenie § 49j ods. 3 zákona o zdravotnej starostlivosti).

Uvedené zmeny predstavujú najmä **predĺženie termínu prechodných ustanovení z dôvodu, aby osoba u poskytovateľa zdravotnej starostlivosti nemusela uzatvárať dohodu alebo odstúpiť od dohody o poskytovaní všeobecnej ambulantnej zdravotnej starostlivosti prostredníctvom technického zariadenia poskytovateľa a úradného autentifikátora**, teda prostredníctvom občianskeho preukazu s elektronickým čipom. Nová právna úprava súvisí s **vymedzením podmienky výlučne na základe občianskeho preukazu s elektronickým čipom**, čo by bolo v aplikačnej praxi absolútne nefunkčné, pretože osoba **nemá povinnosť mať aktivovaný** občiansky preukaz s elektronickým čipom.

6. ZÁKON O OP

V rámci **zákona o OP** dochádza k úprave ustanovení **§ 19 ods. 2 a 3** zákona o OP.

„Občanovi s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorý do **31. decembra 2024 nedovŕši vek 15 rokov**, vydá ministerstvo občiansky preukaz **bez podoby tváre z úradnej moci na základe údajov z registra fyzických osôb najneskôr do 31. decembra 2024**“ (ustanovenie § 19 ods. 2 zákona o OP).

„Občanovi **staršiemu ako 65 rokov** s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorý nie je držiteľom občianskeho preukazu s elektronickým čipom, vydá ministerstvo občiansky preukaz **bez podoby tváre z úradnej moci na základe údajov z registra fyzických osôb najneskôr do 31. decembra 2024**“ (ustanovenie § 19 ods. 3 zákona o OP).

Podľa prechodných ustanovení zákona o OP majú byť občanom Slovenskej republiky s **trvalým pobytom na našom území**, ktorí sú mladší ako 15 rokov a občanom starším ako 65 rokov, ktorí **nie sú držiteľom občianskeho preukazu** s

elektronickým čipom, vydané občianske preukazy bez podoby tváre z úradnej moci na základe údajov z registra fyzických osôb, a to do 31. decembra 2023.

Z kapacitných dôvodov však nebolo možné tento termín dodržať. Národné personalizačné centrum je popri svojej štandardnej činnosti (personalizácia a expedícia občianskych preukazov, cestovných dokladov, vodičských preukazov, osvedčení o evidencii čast' I a dokladov pre cudzincov) celoročne nadmerne vyťažené výrobou vodičských preukazov z dôvodu hromadných výmen vodičských preukazov, ktorým končí platnosť 31. decembra 2023 a výrobou cestovných pasov z dôvodu situácie na Ukrajine, pričom jeho kapacitné možnosti sú

limitované aj balením vyrobených občianskych preukazov bez podoby tváre. Doposiaľ bolo občanom Slovenskej republiky vydaných a doručených viac ako 615 000 občianskych preukazov bez podoby tváre, ostáva ich ešte vydať a doručiť približne 570 000 ks. Vzhľadom k uvedenému sa teda doterajšia lehota predlžuje o jeden rok, teda do konca roka 2024.

Novela nadobudla účinnosť dňom vyhlásenia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, teda dňa 30. decembra 2023.

Publikované dňa 23.02.2024.

NOVELA ZÁKONA O ORGANIZÁCIÍ ČINNOSTI VLÁDY

1. OBSAHOVÝ PREHLAD PRÍSPEVKU

Zákonom č. 7/2024 Z. z. (ďalej len „novela“) ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy (ďalej len „zákon o organizácii činnosti vlády“), sa najmä zavádza nové Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky. Prostredníctvom novely tiež dochádza k vzájomnému prechodu rôznych kompetencii medzi viacerými orgánmi ústrednej štátnej správy.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÉ SA NOVELOU MENIA A DOPLŇAJÚ

Novelou sa mení a dopĺňa aj (1) zákon č. 540/2001 Z. z. o štátnej štatistike, (2) zákon č. 581/2004 Z. z. o zdravotných poisťovniach, dohľade nad zdravotnou starostlivosťou, (3) zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja, (4) zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, (5) zákon č. 524/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky, (6) zákon č. 39/2011 Z. z. o položkách s dvojakým použitím, (7) zákon č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu, (8) zákon č. 144/2013 Z. z. o obchodovaní s určenými výrobkami, ktorých držba sa obmedzuje z bezpečnostných dôvodov, (9) zákon č. 1/2014 Z. z. o organizovaní verejných športových podujatí, (10) zákon č. 112/2015 Z. z. o príspevku športovému reprezentantovi, (11) zákon č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky, (12) zákon č. 440/2015 Z. z. o športe, (13) zákon č. 18/2018 Z. z. o ochrane osobných údajov, (14) zákon č. 170/2018 Z. z. o zázadoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu, (15) zákon č. 30/2019 Z. z. o hazardných hrách, (16) zákon č. 151/2019 Z. z. o poskytovaní dotácií na podporu rozvoja cyklistickej dopravy

a cykloturistiky, (17) zákon č. 228/2019 Z. z. o príspevku na zásluhy v oblasti športu, (18) zákon č. 310/2019 Z. z. o Fonde na podporu športu, (19) zákon č. 368/2021 Z. z. o mechanizme na podporu obnovy a odolnosti a (20) zákon č. 222/2022 Z. z. o štátnej podpore nájomného bývania.

3. MINISTERSTVO CESTOVNÉHO RUCHU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Novelou dochádza k zavedeniu nového ministerstva, a síce Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky, a to doplnením ustanovenia § 3 písm. o) zákona o organizácii činnosti vlády.

Pôsobnosť nového Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky upravuje ustanovenie § 20 zákona o organizácii činnosti vlády.

Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre (A) cestovný ruch, (B) rozvoj, propagáciu a prezentáciu produktov cestovného ruchu na Slovensku a v zahraničí, (C) šport, (D) štátnu starostlivosť o športovú reprezentáciu Slovenskej republiky“ (ustanovenie § 20 zákona o organizácii činnosti vlády).

Novela ďalej prostredníctvom ustanovení § 40a a § 40ao zákona o organizácii činnosti vlády ustanovuje, že (1) pôsobnosť Ministerstva dopravy Slovenskej republiky v oblasti cestovného ruchu podľa doterajších všeobecne záväzných právnych predpisov prechádza na Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky (ustanovenie § 40a ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády) a (2) pôsobnosť Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v oblasti športu podľa doterajších všeobecne záväzných právnych predpisov prechádza na Ministerstvo cestovného

rchu a športu Slovenskej republiky (ustanovenie § 40ao ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády).

4. ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ďalšou zmenou, ktorú novela do zákona o organizácii činnosti vlády prináša, je úprava ustanovení § 24 a § 24a zákona o organizácii činnosti vlády, upravujúcich Úrad vlády Slovenskej republiky. Podstatou zmien uvedených ustanovení zákona o organizácii činnosti vlády je odstránenie viacerých odsekov ustanovenia § 24 zákona o organizácii činnosti vlády, a ich modifikácia a čiastočný presun do znenia ustanovenia § 24a zákona o organizácii činnosti vlády.

5. PRECHOD KOMPETENCIÍ

Jednou z najvýznamnejších zmien, ktoré novela do zákona o organizácii činnosti vlády prináša je doplnenie nových ustanovení § 40an až 40av zákona o organizácii činnosti vlády, upravujúcich najmä presun kompetencií.

A) PRECHOD KOMPETENCIE Z MINISTERSTVA DOPRAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA MINISTERSTVO CESTOVNÉHO RUCHU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V nadväznosti na vyššie uvedené ustanovenie § 40an ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády, ktorým došlo k presunu pôsobnosti Ministerstva dopravy Slovenskej republiky v niektorých otázkach na Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky, dochádza novelou k upresneniu uvedeného prechodu kompetencií. „V súvislosti s prechodom kompetencie podľa ustanovenia § 40an ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády prechádzajú od 1. februára 2024 práva a povinnosti vyplývajúce zo štátnozamestnaneckých vzťahov, z pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich výkon tejto kompetencie, ako aj práva a povinnosti z iných právnych vzťahov z Ministerstva dopravy Slovenskej republiky na Ministerstvo cestovného

rchu a športu Slovenskej republiky. Majetok štátu, ktorý bol do 31. januára 2024 v správe Ministerstva dopravy Slovenskej republiky a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu kompetencie v oblasti podľa ustanovenia § 40an ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády, prechádza od 1. februára 2024 do správy Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky. Podrobnosti o prechode týchto práv a povinností a o prechode správy majetku štátu sa upravujú dohodou medzi Ministerstvom dopravy Slovenskej republiky a Ministerstvom cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky, v ktorej sa vymedzí najmä druh a rozsah preberaného majetku, práv a povinností“ (ustanovenie § 40an ods. 3 zákona o organizácii činnosti vlády).

B) PRECHOD KOMPETENCIE Z MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA MINISTERSTVO CESTOVNÉHO RUCHU A ŠPORTU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

V nadväznosti na vyššie uvedené ustanovenie § 40ao ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády, ktorým došlo k presunu pôsobnosti Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky v niektorých otázkach na Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky, dochádza novelou k upresneniu uvedeného prechodu kompetencií.

V súvislosti s prechodom kompetencie podľa ustanovenia § 40ao ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády prechádzajú od 1. februára 2024 práva a povinnosti vyplývajúce zo štátnozamestnaneckých vzťahov, z pracovnoprávných vzťahov a iných právnych vzťahov zamestnancov zabezpečujúcich výkon tejto kompetencie, ako aj práva a povinnosti z iných právnych vzťahov z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky na Ministerstvo cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky. Majetok štátu, ktorý bol do 31. januára 2024 v správe Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a ktorý slúži na zabezpečenie výkonu kompetencie

v oblasti podľa ustanovenia § 40ao ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády, prechádza od 1. februára 2024 do správy Ministerstva cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky. Podrobnosti o prechode týchto práv a povinností a o prechode správy majetku štátu sa upravujú dohodou medzi Ministerstvom školstva, vedy, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky a Ministerstvom cestovného ruchu a športu Slovenskej republiky, v ktorej sa vymedzí najmä druh a rozsah preberaného majetku, práv a povinností (ustanovenie § 40ao ods. 3 zákona o organizácii činnosti vlády).

C) PRECHOD KOMPETENCIE Z MINISTERSTVA INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pôsobnosť Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky v oblasti vypracovania národného strategického investičného rámca v pôsobnosti Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a vnútroštátnej implementácie Agendy 2030 prechádza na Úrad vlády Slovenskej republiky (ustanovenie § 40ap ods. 1 zákona o organizácii činnosti vlády).

D) PRECHOD KOMPETENCIE Z ÚRADU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA MINISTERSTVO SPRAVODLIVOSTI SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pôsobnosť Úradu vlády Slovenskej republiky v oblasti zabezpečovania vydávania Zbierky zákonov Slovenskej republiky prechádza na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ustanovenie § 40aq zákona o organizácii činnosti vlády).

E) PRECHOD KOMPETENCIE Z ÚRADU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA MINISTERSTVO INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA A INFORMATIZÁCIE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pôsobnosť Úradu vlády Slovenskej republiky zabezpečovať pre Úrad pre verejné obstarávanie úlohy v oblasti plnenia legislatívnych činností spojených s prípravou, prerokovaním a schvaľovaním ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov prechádza na Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky (ustanovenie § 40as zákona o organizácii činnosti vlády).

F) PRECHOD KOMPETENCIE Z ÚRADU VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY NA MINISTERSTVO DOPRAVY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Pôsobnosť Úradu vlády Slovenskej republiky zabezpečovať pre Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky úlohy v oblasti plnenia legislatívnych činností spojených s prípravou, prerokovaním a schvaľovaním ústavných zákonov, zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov prechádza na Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (ustanovenie § 40at zákona o organizácii činnosti vlády).

Novela prináša veľké množstvo ďalších zmien v právnych predpisoch podľa bodu 2 tohto príspevku. Pre prehľad o všetkých zmenách, ktoré novela do zákona o organizácii činnosti vlády a ďalších právnych predpisov priniesla, odkazujeme na jej plné znenie, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.

Novela nadobudla účinnosť dňa 01. februára 2024.

Publikované dňa 23.02.2024.

ZÁKON O POMOCI PRI SPLÁCANÍ ÚVERU NA BÝVANIE

1. OBSAHOVÝ PREHLAD PRÍSPEVKU

Predmetom tohto príspevku je prehľad ustanovení zákona č. 526/2023 Z. z. o pomoci pri splácaní úveru na bývanie (ďalej len „zákon o pomoci“). Zákon o pomoci upravuje napríklad problematiku (1) oprávnených osôb podľa zákona o pomoci, (2) nároku na príspevok na zvýšenú splátku úveru na bývanie (ďalej len „príspevok“), (3) výšky a výplaty príspevku v zmysle zákona o pomoci, (4) konania o príspevku v zmysle zákona o pomoci, či (5) povinností oprávnenej osoby a pod.

2. PRÁVNE PREDPISY, KTORÉ SA MENIA A DOPLŇAJÚ ZÁKONOM O POMOCI

Zákonom o pomoci sa mení a dopĺňa aj (1) zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej len „zákon o bankách“), (2) zákon č. 601/2003 Z. z. o životnom minime (ďalej len „zákon o životnom minime“), (3) zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného poistenia (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch“) a (4) zákon č. 90/2016 Z. z. o úveroch na bývanie (ďalej len „zákon o úveroch“).

3. PODMIENKY PRIJATIA ZÁKONA O POMOCI

V súvislosti s nárastom úrokových sadziieb pri úveroch na bývanie sa zvyšuje finančné zaťaženie najmä nízkopríjmových domácností, čím môže dôjsť k vážnemu ohrozeniu platobnej schopnosti obyvateľov splácať úvery na bývanie dôsledkom nárastu ich úrokovej sadzby. Z uvedeného dôvodu sa zákonom o pomoci **zavádza príspevok, ako nová štátna sociálna dávka, prostredníctvom ktorého bude štát oprávnenej osobe finančne prispievať na zvýšenú úhradu splátky úveru**, ku ktorej môže dôjsť v dôsledku refixácie úveru na bývanie. Výška príspevku bude predstavovať **75 % z kladného rozdielu medzi zaplatenou mesačnou**

splátkou v príslušnom mesiaci a referenčnou splátkou (definovanou v písm. A), článku 3 tohto príspevku), **najviac v sume 150 eur mesačne**. Na účely poskytovania príspevku sa stanovuje maximálna hranica výšky priemerného príjmu oprávnenej osoby a spoludlžníka, a to vo výške **najviac 1,6-násobku priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky (približená v písm. A), článku 3 tohto príspevku)** za kalendárny rok, za ktorý sa posudzuje príjem.

A) VÝKLAD NIEKTORÝCH SÚVISIACICH POJMOV

Pre prehľadnosť a zrozumiteľnosť si na tomto mieste dovoľujeme **priblížiť niektoré pojmy, súvisiace s pomocou pri splácaní úveru na bývanie**.

A1 Referenčná splátka a mesačná splátka

Referenčnou splátkou sa v zmysle zákona o pomoci rozumie **(A) priemerná mesačná splátka úveru na bývanie za rok 2022**, v rozsahu **istiny a úroku, okrem predčasného splatenia úveru** na bývanie a zvýšenia splátky úveru na bývanie za aktívnej účasti oprávnenej osoby, **vypočítaná za kalendárne mesiace, v ktorých oprávnená osoba skutočne takúto splátku zaplatila**, zaokrúhlená na celé eurocenty, ak k začatiu splácania úveru na bývanie došlo **pred 1. januárom 2023**, **(B) splátka v rozsahu istiny a úroku, okrem predčasného splatenia úveru** na bývanie a zvýšenia splátky úveru na bývanie za aktívnej účasti oprávnenej osoby, **ktorá predchádza zvýšenej splátke úveru na bývanie z dôvodu prvej zmeny fixnej úrokovej sadzby úveru na bývanie od okamihu uplynutia doby fixácie úrokovej sadzby alebo prvej zmeny variabilnej úrokovej sadzby úveru na bývanie po 31. decembri 2022**, ktorú oprávnená osoba skutočne zaplatila, zaokrúhlená na celé eurocenty, ak k začatiu splácania úveru na bývanie **došlo v**

roku 2023 (ustanovenie § 2 písm. a) zákona o pomoci).

Mesačnou splátkou je pravidelná mesačná splátka úveru na bývanie **v rozsahu istiny a úroku, okrem predčasného splatenia** úveru na bývanie a **zvýšenia splátky úveru na bývanie za aktívnej účasti oprávnenej osoby**, zaokrúhlená na celé eurocenty (ustanovenie § 2 písm. b) zákona o pomoci).

A2 Priemerná nominálna mesačná mzda zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky

Podľa posledných aktuálnych údajov Štatistického úradu Slovenskej republiky bola priemerná nominálna mesačná mzda v hospodárstve Slovenskej republiky v **treťom kvartáli roka 2023 vo výške 1 403 eur**. Súhrnné údaje za **prvý až tretí kvartál roka 2023** hovoria o priemernej nominálnej mesačnej mzde za toto obdobie vo výške **1 383 eur**. Výška priemernej nominálnej mesačnej mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky **súhrnne za celý kalendárny rok 2023 nebola** v čase písania tohto príspevku Štatistickým úradom Slovenskej republiky zverejnená.

4. ZÁKON O POMOCI

A) OPRÁVNENÁ OSOBA A PRÍJEM

A1 Oprávnená osoba

Zákon o pomoci stanovuje, že **oprávnenou osobou na uplatnenie nároku na príspevok** je fyzická osoba, ktorá **„(A) má trvalý pobyt alebo prechodný pobyt na území Slovenskej republiky, (B) je spotrebiteľ zo zmluvy o úvere na bývanie, (C) má zmluvu o úvere na bývanie** uzatvorenú pred 1. januárom 2024 a výška mesačnej splátky poskytovaného úveru na bývanie sa z dôvodu zvýšenia úrokovej sadzby úveru na bývanie zvýšila v porovnaní s referenčnou splátkou“ (ustanovenie § 3 zákona o pomoci).

A2 Príjem oprávnenej osoby pre posudzovanie nároku na príspevok

Z pohľadu **príjmov oprávnenej osoby pre posudzovanie nároku** na príspevok zákon o pomoci ustanovuje, že „pri posudzovaní nároku na príspevok sa započítavajú príjmy oprávnenej osoby a **d ďalšej fyzickej osoby, ktorá má spolu s oprávnenou osobou uzavretú zmluvu o úvere na bývanie** (ďalej len „spoludlžník“)“ (ustanovenie § 4 ods. 1 zákona o pomoci).

„Príjem na účely posúdenia nároku na príspevok je **(A) jedna dvanásťina zohľadňovaného príjmu za kalendárny rok**, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom bola podaná žiadosť o príspevok alebo **(B) priemerný mesačný zohľadňovaný príjem za šesť kalendárnych mesiacov** predchádzajúcich kalendárnemu mesiacu, v ktorom bola podaná žiadosť o príspevok, ak oprávnená osoba na základe posúdenia príjmu podľa písmena **(A)** nesplnila podmienku nároku na príspevok podľa ustanovenia **§ 5 ods. 1 písm. a)** zákona o pomoci“ (ustanovenie § 4 ods. 3 zákona o pomoci).

B) NÁROK NA PRÍSPEVOK, VÝŠKA PRÍSPEVKU A VÝPLATA PRÍSPEVKU

B1 Nárok na príspevok

„Oprávnená osoba má nárok na príspevok, ak **(A) priemerný príjem oprávnenej osoby a spoludlžníka je najviac vo výške 1,6-násobku** priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zverejnenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok, za ktorý sa posudzuje príjem, **(B) úver na bývanie bol poskytnutý na tuzemskú nehnuteľnosť určenú na bývanie, slúžiacu výlučne k vlastnému trvalému bývaniu (1) oprávnenej osoby, (2) oprávnenej osoby spolu s blízkymi osobami, alebo (3) fyzickej osoby, ktorá je manželom, dieťaťom alebo rodičom oprávnenej osoby, (C) uhradila mesačnú splátku v plnej výške**, lehote a spôsobom dohodnutým v zmluve o úvere na bývanie“ (ustanovenie § 5 ods. 1 zákona o pomoci).

„Nárok na príspevok vzniká **iba na jednu zmluvu o úvere na bývanie a na jednu tuzemskú nehnuteľnosť určenú na bývanie**; za tú istú zmluvu o úvere na bývanie sa považuje aj zmena tejto zmluvy“ (ustanovenie § 5 ods. 3 zákona o pomoci).

„Ak je viac oprávnených osôb, ktoré spĺňajú podmienky nároku na príspevok, nárok na príspevok **vzniká len jednej z nich**“ (ustanovenie § 5 ods. 4 zákona o pomoci).

„Nárok na príspevok **nevzniká, ak sa mesačná splátka úveru na bývanie zvýšila z iného dôvodu** ako je zmena úrokovej sadzby“ (ustanovenie § 5 ods. 5 zákona o pomoci).

„Nárok na príspevok vzniká **najskôr za kalendárny mesiac, v ktorom sa tento nárok uplatnil**“ (ustanovenie § 5 ods. 6 zákona o pomoci).

B2 Výška príspevku

„Výška príspevku je **75 % z kladného rozdielu medzi uhradenou mesačnou splátkou za príslušný mesiac a referenčnou splátkou**, najviac v sume **150 eur mesačne**“ (ustanovenie § 6 ods. 1 zákona o pomoci).

„Zákon o štátnom rozpočte môže na príslušný rozpočtový rok ustanoviť inú výšku príspevku“ (ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o pomoci).

„Výška príspevku podľa ustanovenia § 6 ods. 1 zákona o pomoci sa v rozpočtovom roku, na ktorý zákon o štátnom rozpočte ustanovil inú výšku príspevku, **neuplatňuje**“ (ustanovenie § 6 ods. 3 zákona o pomoci).

B3 Výplata príspevku

„Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) vypláca príspevok **mesačne pozadu najneskôr do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom oprávnená osoba splnila podmienky nároku na príspevok**“ (ustanovenie § 7 ods. 1 zákona o pomoci).

„Úrad poukazuje príspevok oprávnenej osobe na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky v Slovenskej republike, ktorý **oprávnená osoba uviedla v žiadosti**“ (ustanovenie § 7 ods. 2 zákona o pomoci).

„Úrad zastaví výplatu príspevku, ak **(A) vznikol dôvod na prešetrenie trvania nároku** na príspevok alebo na jeho výplatu, **(B) oprávnená osoba nevyhoví výzve úradu podľa ustanovenia § 12 ods. 1 písm. a) zákona o pomoci (na výzvu úradu preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na príspevok a jeho výplatu)** v určenej lehote a bola na tento dôsledok vo výzve písomne upozornená, **(C) oprávnená osoba neuhradila splátku úveru na bývanie v plnej výške, lehote a spôsobom dohodnutým v zmluve o úvere na bývanie**“ (ustanovenie § 7 ods. 3 zákona o pomoci).

„Ak **pominuli dôvody**, pre ktoré úrad zastavil výplatu príspevku, a podmienky nároku na príspevok trvajú, úrad **obnoví výplatu príspevku**“ (ustanovenie § 7 ods. 4 zákona o pomoci).

C) KONANIE O PRÍSPEVKU A POVINNOSTI OPRÁVNEJ OSOBY

C1 Konanie o príspevku

„Nárok na príspevok sa uplatňuje **podaním písomnej žiadosti oprávnenej osoby**“ (ustanovenie § 11 ods. 1 zákona o pomoci).

„**Žiadosť o príspevok obsahuje** meno, priezvisko, dátum narodenia a rodné číslo, ak je pridelené, oprávnenej osoby a spoludlžníka, meno, priezvisko, dátum narodenia a rodné číslo, ak je pridelené, fyzickej osoby podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. b) tretieho bodu zákona o pomoci, adresu pobytu oprávnenej osoby, číslo účtu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky v Slovenskej republike, na ktorú má byť príspevok poukazovaný, a číslo zmluvy o úvere na bývanie, na ktorú sa žiada o príspevok. Na výzvu úradu oprávnená osoba **doplní ďalšie nevyhnutné údaje potrebné na konanie o nároku na príspevok**“ (ustanovenie § 11 ods. 2 zákona o pomoci).

„Prílohou žiadosti o príspevok je **zmluva o úvere na bývanie**“ (ustanovenie § 11 ods. 3 zákona o pomoci).

C2 Povinnosti oprávnenej osoby

„Oprávnená osoba je povinná **(A) na výzvu úradu preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na príspevok a jeho výplatu**, a to v lehote určenej úradom, **(B) do ôsmich dní písomne oznámiť úradu zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na nárok na príspevok a jeho výplatu** alebo podať o týchto zmenách elektronickými prostriedkami do ôsmich dní oznámenie podpísané kvalifikovaným elektronickým podpisom“ (ustanovenie § 12 ods. 1 zákona o pomoci).

„Oprávnená osoba **nie je povinná preukazovať skutočnosti**, ktoré sú Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ústredie“) a úradu

známe z výkonu činnosti ústredia a úradu, alebo ktoré môže ústredie a úrad **získať z dostupného informačného systému verejnej správy**“ (ustanovenie § 12 ods. 2 zákona o pomoci).

Zákonom o pomoci sa v súvislosti s vyššie uvedenými ustanoveniami menia a dopĺňajú aj ďalšie právne predpisy podľa bodu 2 tohto príspevku. **Pre komplexné informácie o zákone o pomoci odkazujeme na jeho plné znenie, zverejnené v Zbierke zákonov Slovenskej republiky.**

Zákon o pomoci nadobudol účinnosť dňa **01. januára 2024.**

Publikované dňa 23.02.2024.

ZÁKON O VEREJNEJ OSOBNEJ DOPRAVE

1. OBSAHOVÝ PREHLAD PRÍSPEVKU

V lete 2023 bol Národnou radou Slovenskej republiky prijatý zákon č. 332/2023 Z. z. o verejnej osobnej doprave (ďalej len „zákon o VOD“), ktorý upravuje (1) podmienky prevádzkovania verejnej osobnej dopravy, (2) práva a povinnosti dopravcov a cestujúcich, (3) zabezpečovanie dopravnej obslužnosti územia dopravnými službami vo verejnom záujme v pravidelnej doprave a (4) pôsobnosť orgánov verejnej správy a zodpovednosť za porušenie povinností ustanovených zákonom o VOD.

Zákonom o VOD dochádza aj k zmenám a doplneniu viacerých právnych predpisov (napr. zákon o správnych poplatkoch, zákon o cenách, zákon o vnútrozemskej plavbe...). Predmetom tohto príspevku je priblíženie vybraných ustanovení samotného zákona o VOP.

2. PREVÁDZKOVANIE VEREJNEJ OSOBNEJ DOPRAVY

A) VEREJNEJNÁ OSOBNÁ DOPRAVA

Na úvod zákon o VOD prináša vymedzenie **druhov verejnej osobnej dopravy**, ktorú je na účely zákona o VOD možné prevádzkovať ako (A) autobusovú dopravu, (B) železničnú dopravu, (C) mestskú trolejbusovú dopravu a mestskú električkovú dopravu (ďalej len „mestská dráhová doprava“), (D) dopravu na špeciálnych dráhach, (E) dopravu na lanových dráhach a (F) lodnú dopravu (ustanovenie § 3 zákona o VOD).

B) OBSAH PREPRAVENÉHO PORIADKU

Základným dokumentom na úseku prevádzkovania verejnej osobnej dopravy je **prepravný poriadok**, obsahujúci **prepravné podmienky dopravcu** potrebné na uzavretie prepravnej zmluvy s cestujúcim a **podmienky platné pri preprave**, najmä (A) druh prevádzkovej dopravy, (B)

rozsah práv a povinností dopravcu v pravidelnej doprave, (C) spôsob rezervácie a predaja cestovných lístkov a miesteniek na staniciach, zastávkach, v dopravných prostriedkoch, alebo elektronickými médiami v elektronickom rezervačnom a predajnom systéme, (D) spôsob uzavretia a platnosť zmluvy o preprave osôb, (E) spôsob objednávanie príležitostnej dopravy, (F) rozsah práv a povinností cestujúcich pred začatím prepravy, počas prepravy a bezprostredne po skončení prepravy, ako aj pri neuskutočnení, nedokončení alebo omeškaní prepravy a postup uplatňovania nárokov vyplývajúcich z nedodržania podmienok prepravy, (G) rozsah osobitných práv a povinností cestujúcich so zdravotným postihnutím a cestujúcich so zníženou pohyblivosťou vrátane sprevádzajúcich osôb, ako aj dôchodcov, detí, žiakov a študentov (ďalej len „vybraná skupina cestujúcich“), (H) podmienky prepravy príručnej batožiny, cestovnej batožiny, zásielok a živých spoločenských zvierat, (I) podmienky prepravy psa so špeciálnym výcvikom, ktorý poskytuje pomoc cestujúcemu s ťažkým zdravotným postihnutím, (J) pravidlá platnosti cestovných lístkov a miesteniek a spôsob preukazovania zaplateného cestovného pri kontrole a možnosti náhrady za stratu cestovného lístka v pravidelnej doprave, (K) postup pri kontrole cestovných lístkov v pravidelnej doprave, práva a povinnosti zamestnancov dopravcu oprávnených kontrolovať cestovné lístky (ďalej len „oprávnený zamestnanec dopravcu“) a spôsob sankcionovania cestujúcich bez platného cestovného lístka a vymáhania cestovného, (L) reklamačný poriadok, (M) tarifu cestovného“ (ustanovenie § 4 ods. 1 zákona o VOD).

C) DRUHY VEREJNEJ OSOBNEJ DOPRAVY

Verejnú osobnú dopravu možno prevádzkovať ako (1) pravidelnú dopravu, (2) osobitnú pravidelnú dopravu alebo (3) príležitostnú dopravu.

C1 Pravidelná doprava

Pravidelnou dopravou je pravidelne sa opakujúce poskytovanie prepravných služieb na určenej trase dopravnej cesty, pri ktorom cestujúci nastupujú a vystupujú na vopred určených zastávkach, a ktorých dopravca prepravuje podľa vopred vyhlásených prepravných podmienok, zverejneného cestovného poriadku a tarify (ustanovenie § 5 ods. 1 zákona o VOD).

Pravidelnú dopravu možno prevádzkovať ako (A) mestskú dopravu, (B) regionálnu dopravu a (C) diaľkovú dopravu, (D) dopravu na špeciálnych dráhach a (E) dopravu na lanových dráhach bez ohľadu na jej sezónnosť.

C1A Povinnosti dopravcu v pravidelnej doprave

Doprovca v pravidelnej doprave má v zmysle ustanovenia § 8 zákona o VOD viacero povinností, dopravca je povinný napríklad: (A) prepravovať cestujúcich podľa tarify (ďalej len „tarifná povinnosť“) a vydať cestujúcemu cestovný lístok alebo ho zaevidovať v elektronickom systéme, ak sa na zaplatenie cestovného použilo elektronické médium, (B) uľahčovať prepravu vybraných skupín cestujúcich, cestujúcich s detským kočíkom a so zvieratami a prepravu psov so špeciálnym výcvikom, (C) byť súčinný pri tvorbe integrovaných dopravných systémov, najmä spolupracovať s organizátorom, (D) zvyšovať komfort cestovania a poskytovať podľa svojich možností doplnkové služby pre cestujúcich v dopravných prostriedkoch, na staniciach a na zastávkach, ak to vyplýva zo zmluvy o dopravných službách, (E) zjednodušovať systém rezervácie a nákupu cestovných lístkov a informovať cestujúcich o poskytovaných doplnkových službách a o cenách za ne a mnoho ďalších (ustanovenie § 8 zákona o VOD).

C1B Povinnosti cestujúcich v pravidelnej doprave

Podobne ako dopravcovi, aj cestujúcim v pravidelnej doprave zo zákona o VOD vyplýva

viacero povinností, cestujúci je povinný napríklad: (A) správať sa tak, aby neohrozil bezpečnosť prepravy, pokojnú a pohodlnú prepravu ostatných cestujúcich, nepoškodil dopravný prostriedok a zariadenia dopravcu slúžiace cestujúcim, neznečistil dopravný prostriedok a priestory dopravcu určené cestujúcim a neobťažoval ostatných cestujúcich a posádku dopravného prostriedku, (B) poslúchnuť pokyn alebo príkaz vodiča, iného člena posádky dopravného prostriedku, oprávneného zamestnanca dopravcu alebo dispečera na zaistenie bezpečnosti cestujúcich a bezpečnosti a plynulosti premávky, (C) zaplatiť cestovné a na výzvu vodiča, iného člena posádky dopravného prostriedku, oprávneného zamestnanca dopravcu alebo dispečera preukázať sa platným cestovným lístkom, (D) dodržať podmienky zmluvy o preprave vrátane prepravného poriadku a pod. (ustanovenie § 11 ods. 1 zákona o VOD).

Zákon o VOD v súvislosti s pravidelnou dopravou upravuje aj (1) cestovný poriadok (ustanovenie § 12 zákona o VOD), (2) cestovné lístky a ich kontrolu (ustanovenie § 13 zákona o VOD), (3) tarifu cestovného (ustanovenie § 13 zákona o VOD), (4) reguláciu cestovného (ustanovenie § 15 zákona o VOD) a pod.

C2 Osobitná pravidelná doprava

Ďalším druhom verejnej osobnej dopravy je osobitná pravidelná doprava. Osobitnou pravidelnou dopravou je pravidelná doprava pre vopred dohodnuté skupiny cestujúcich s vylúčením ostatných cestujúcich, najmä doprava zamestnancov do zamestnania a zo zamestnania, doprava detí, žiakov a študentov do škôl, školských zariadení alebo iných vzdelávacích zariadení a späť. Uskutočňuje sa na základe zmluvy medzi dopravcom a objednávatelom prepravy po dohodnutej trase s dohodnutými zastávkami v dohodnutej periodicite (ustanovenie § 17 ods. 1 zákona o VOD).

C3 Príležitostná doprava

Okrem pravidelnej dopravy a osobitnej pravidelnej dopravy zákon o VOD upravuje aj **príležitostnú dopravu**. Príležitostná doprava sa uskutočňuje na základe dohody s objednávateľom príležitostnej dopravy ako **jednorazová zmluvná preprava dohodnutej skupiny cestujúcich po dohodnutej trase s dohodnutými zastávkami** (ustanovenie § 18 ods. 1 zákona o VOD).

3. ZABEZPEČOVANIE DOPRAVNEJ OBSLUŽNOSTI ÚZEMIA

A) DOPRAVNÁ OBSLUŽNOSŤ ÚZEMIA

Dopravná obslužnosť územia je v zmysle zákona o VOD zabezpečenie poskytovania **primeraného rozsahu dopravných služieb vo verejnom záujme** na území vymedzenom v zmluve o dopravných službách, najmä na zabezpečenie dopravy do **zamestnania, škôl a školských zariadení, zdravotníckych zariadení, úradov alebo na účel uspokojovania spoločenských potrieb** vrátane dopravy späť, prispievajúcej k trvalo udržateľnému rozvoju záujmového územia (ustanovenie § 20 ods. 1 zákona o VOD).

B) NÁRODNÝ PLÁN DOPRAVNEJ OBSLUŽNOSTI

Slovenská legislatíva upravuje aj tzv. **Národný plán dopravnej obslužnosti Slovenskej republiky** (ďalej len „národný plán dopravnej obslužnosti“), ktorým sa rozumie koncepčný dokument, ktorý definuje verejný záujem všetkých objednávateľov. Národný plán dopravnej obslužnosti zahŕňa najmä **(A) návrh dopravnej obsluhy, (B) opatrenia na dosiahnutie dopravnej integrácie, tarifnej integrácie, integrácie cestovných lístkov a integrácie dopravcov, (C) návrh prestupných bodov a (D) určenie nosného druhu dopravy v závislosti od veľkosti prepravného prúdu**. Národný plán dopravnej obslužnosti obsahuje aj **spôsob riešenia súbežnej dopravy a opatrenia na zabezpečenie koordinácie a nadväznosti jednotlivých druhov dopravy** (ustanovenie § 22 ods. 1 zákona o VOD).

C) PLÁN DOPRAVNEJ OBSLUŽNOSTI

Na zabezpečenie dopravnej obslužnosti územia objednávateľ zostavuje **plán dopravnej obslužnosti**. Pri zostavovaní plánu dopravnej obslužnosti objednávateľ zohľadňuje **(A) existujúce koncepčné a strategické dokumenty v oblasti dopravy, dopravnú a environmentálnu politiku štátu, (B) prepravný dopyt, dopravné prúdy vrátane individuálnej automobilovej dopravy, prognózu dopytu, štruktúru cestujúcich a štatistiky frekvencie cestujúcich a kapacitu dopravnej infraštruktúry, (C) prevádzkové možnosti dopravcov a hospodárnosť zabezpečovania prepravy, (D) finančné možnosti rozpočtu objednávateľa na poskytovanie dopravných služieb vo verejnom záujme, (E) prevádzkované železničné linky, autobusové linky, linky lodnej dopravy alebo linky mestskej dráhovej dopravy a ich prepravnú kapacitu a ďalšie kapacitné možnosti komerčných dopravcov, (F) technický stav ciest na trase autobusových liniek, technický stav dráh na trase železničných liniek alebo liniek mestskej dráhovej dopravy alebo stav vodných ciest na trase liniek lodnej dopravy, (G) kapacitné možnosti súbežnej dopravy** (ustanovenie § 23 ods. 3 zákona o VOD).

C1 Obsah plánu dopravnej obslužnosti

Plán dopravnej obslužnosti obsahuje najmä **(A) vymedzenie územia dopravnej obslužnosti, (B) popis zabezpečovaných dopravných služieb vo verejnom záujme, (C) možnosti udelenia výlučného práva na dopravné služby** na určitej autobusovej linke, železničnej linke, linke mestskej dráhovej dopravy alebo linke lodnej dopravy alebo na určitých zastávkach, **(D) ciele a zámery riešenia disproporcie dopytu a ponuky v určitom území vrátane potreby investícií do infraštruktúry, vozidlového parku, plavidiel, do technickej základne alebo do organizácie a trasy autobusových liniek, vlakových liniek, liniek mestskej dráhovej dopravy a liniek lodnej dopravy, (E) koordináciu a kooperáciu so susednými**

záujmovými územiami a s inými módmi dopravy (ustanovenie § 23 ods. 4 zákona o VOD).

4. VEREJNÁ SPRÁVA

Ďalším väčším okruhom, upraveným v zákone o VOD je oblasť **verejnej správy**. V rámci uvedenej časti zákon o VOD upravuje napríklad **(1) orgány verejnej správy** (ustanovenie § 31 zákona o VOD), **(2) Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky** (ustanovenie § 32 zákona o VOD), **(3) Národnú dopravnú autoritu** (ustanovenie § 33 zákona o VOD), **(4) Dopravný úrad** (ustanovenie § 34 zákona o VOD), **(5) VÚC** (ustanovenie § 35 zákona o VOD), **(6) obce** (ustanovenie § 36 zákona o VOD) a pod.

5. OSTATNÉ USTANOVENIA ZÁKONA O VOD

Na záver zákon o VOD upravuje otázky **(1) odborného dozoru** (ustanovenie § 37 zákona o VOD), **(2) priestupkov** (ustanovenie § 40 zákona o VOD), **(3) správnych deliktov** (ustanovenie § 41 zákona o VOD) a **(4) spoločných, splnomocňovacích a prechodných ustanovení** (ustanovenia § 42 až § 44 zákona o VOD).

Zákon o VOD nadobudol účinnosť dňa **01. januára 2024.**

Publikované dňa 23.02.2024.

Informácie uvedené v bulletine ULC Čarnogurský PRO BONO nie sú poskytovaním právnych rád. Nemožno z neho odvodzovať žiadne práva ani povinnosti. Materiál obsiahnutý v tomto dokumente je informatívnej povahy a aplikácia vyššie uvedených informácií bude vždy špecifická v závislosti od konkrétnych okolností prípadu. Z uvedených dôvodov pri konkrétnych právnych riešeniach preto vždy odporúčame konzultácie. I keď bulletin nepreberá zodpovednosť za prípadné chyby či nepresnosti, ani za akékoľvek škody vzniknuté z aktivít konaných na základe informácií uvedených v tomto dokumente.

Obsah bulletinu ULC Čarnogurský PRO BONO nie je možné využívať pre účely zisku, ponúkať svojim klientom ako svoj vlastný alebo publikovať bez predchádzajúceho písomného súhlasu spoločnosti ULC Čarnogurský s.r.o. V prípade záujmu o ďalšie informácie alebo o poskytnutie individuálneho poradenstva či konzultácií nás neváhajte kontaktovať.

V prípade, že naďalej nechcete byť adresátom tejto služby, kontaktujte nás na e-mailovej adrese probono@ulclegal.com. Ďakujeme.

V prípade akýchkoľvek otázok kontaktujte, prosím, autora článkov JUDr. Martina Točka prostredníctvom emailovej adresy jurkovic@ulclegal.com.

© ULC Čarnogurský, 2024